

**Opredelitev mikrodokazil (Microcredentials)
ali enakovrednih elementov
v Sloveniji, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, Srbiji in Črni gori**

Marec 2024.

Projekt **MC.VET Microcredentials – A new Pth for Capacity Building in VET**
Erasmus+ Capacity Building in VET (101092464)

Projektni partneri:

Hrvatska	Obrtničko učilište – ustanova za obrazovanje odraslih (lead) Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (pridruženi partner)
Slovenija	Šolski center Novo mesto
Bosna i Hercegovina	Zavod za školstvo Mostar Srednja strojarska škola Fausta Vrančića
Crna Gora	Centar za stručno obrazovanje
Srbija	JU Srednja stručna škola Ivan Uskoković Srednja stručna škola Kragujevac

Delovni sklop 2: Opredelitev mikrodokazil (Microcredentials)

2

“Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.”

Vsebina

Uvod.....	4
Nacionalne delovne skupine	6
Usklajene opredelitve pojmov na nacionalnih delovnih skupinah	8
Elementi mikrodokazil, ki so skupni vsem partnerskim organizacijam	11
Sklep.....	12
Seznam tabel.....	12

Uvod

Oprelitev mikrodokazil je pomemben del projekta Erasmus+ MC.PIU. Njegov cilj je opredeliti konceptualni okvir na osnovi analize in priporočil o uresničevanja ideje o mikrodokazilih. Na ta način je opredeljeno, kako projektni partnerji razumejo in interpretirajo idejo mikrodokazil in jo umeščajo v možen okvir implementacije v svoje nacionalne politike in izobraževalne sisteme. Zato je proces opredeljevanja neposredno nadaljevanje analize nacionalnih izobraževalnih sistemov.

Projekt MC.VET želi uporabiti koncept mikrodokazil v več sosednjih evropskih državah (Slovenija, Hrvaška, Srbija, Črna gora, Bosna in Hercegovina (Hercegovina-neretvanska županija) in izhaja iz koncepta, opredeljenega v priporočilih Sveta z dne 16. junija 2022 o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost (2022/C 243/02)¹. V tem dokumentu so mikrodokazila opredeljene na naslednji način:

"Mikrodokazilo pomeni zapis učnih izidov, ki jih je učeči se pridobil na podlagi majhnega obsega učenja. Ti učni izidi bodo ocenjeni na podlagi preglednih in jasno opredeljenih meril. Učne izkušnje, na podlagi katerih se pridobijo mikrodokazila, so namenjene temu, da učeči se pridobi posebna znanja, spretnosti in kompetence, ki ustrezajo družbenim, osebnim, kulturnim potrebam ali potrebam trga dela. Mikrodokazila so last učečega se, so prenosljiva in jih je mogoče izmenjati. Lahko so samostojna ali združena v obsežnejša dokazila. Temeljijo na zagotavljanju kakovosti v skladu z dogovorjenimi standardi v ustreznem sektorju ali na ustreznem področju dejavnosti."²

Že v prejšnjih analizah so bili opaženi različni pristopi k uvajanju mikrodokazil v nacionalne izobraževalne sisteme, kar ni specifično le za te partnerske države. Izziv na poti do skupne opredelitve je dejstvo, da ta projekt vključuje države članice EU (Slovenija in Hrvaška) in partnerske organizacije iz treh držav kandidatk (Srbije, Črne gore, Bosne in Hercegovine). Vse te države imajo različne izobraževalne sisteme. Izobraževalni sistemi so podobni, ker temeljijo na izobraževalnih izkušnjah izobraževalnih politik nekdanje skupne države ter uporabljajo izkušnje in priporočila EU. Razvijajo se v različnih smereh in nimajo istega institucionalnega ali normativnega okvira. Okoliščine na katerih je opredeljena izobraževalna politika so različne, razlikujejo pa se tudi sami akterji, ki sprejemajo ključne odločitve. Edina partnerska država v projektu, kjer so mikrodokazila (mikrokvalifikacije) trenutno zakonsko urejena je Hrvaška. V drugih partnerskih državah se izvajajo kot povezane pobude, ki temeljijo na obstoječih nacionalnih pravnih priložnostih.

Zato smo pristopili k nacionalni opredelitvi mikrodokazil (ali drugih oblik prevajanja *Microcredentials*) ali enakovrednih elementov. Ugotovljeno je namreč bilo, da že obstajajo nekateri izobraževalni instrumenti, ki bi se lahko uporabljali na enak ali zelo podoben način kot mikrodokazila. Oprelitev mikrodokazil ali enakovrednih definicij izhaja iz dejstva, da se

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52021DC0770>

² Ref Recc

poskuša najti optimalen način za uporabo evropske pobude. Osnovni elementi mikrodokazil se uporabljajo v pravnem, socialnem in institucionalnem okviru vsake države. Izvajalske organizacije, upravičenci in nacionalni nosilci odločanja iščejo elemente, ki bi lahko pomagali pri reševanju nekaterih nacionalnih izobraževalnih in gospodarskih izzivov.

V takih okoliščinah metoda, s katero je treba opredeliti mikrodokazila in enakovredne elemente, izhaja iz dveh izhodišč: evropskih meril za razvoj mikrodokazil in nacionalnih analiz možnosti uporabe te pobude. V drugi polovici leta 2023 so partnerske organizacije opravile obsežne nacionalne analize možnosti uporabe mikrodokazil. Nekateri predlagani elementi že obstajajo v posameznih državah, nekateri so le v predlogih, nekateri pa se razlikujejo od sedanjih nacionalnih izobraževalnih sistemov. V teh okoliščinah ni mogoče dobesedno mehansko kopirati vseh elementov in opredelitev evropskih priporočil za uporabo mikrodokazil v nacionalne sisteme. Evropska priporočila se lahko uporabijo kot rešitev za nekatere skupne izzive izobraževalnih politik in kot referenčni okvir. Lahko se uporabijo tudi za razumevanje pomena in možnih korist, kot ideja pa ne bo dobesedno vključena v nacionalne sisteme. Na podlagi tega pristopa smo pripravili okvir, znotraj katerega smo se dogovorili o tem, kaj so mikrodokazila ali enakovredni prevodi (Microcredentials) v določeni partnerski državi. Dogovorili smo se tudi, da ni mogoče oblikovati nove skupne opredelitve, ki bi presegala začetno opredelitev in priporočilo EU iz leta 2022.

Način obravnave in iskanja definicij je bil del širšega procesa posvetovalnega projekta. V tem procesu so projektni partnerji na skupnih *aktivnostih kolegialnega učenja (PLA - Kolegialno učenje drug od drugega)* in na nacionalnih *aktivnostih kolegialnega učenja (Post PLA)*, analizirali probleme, razmišljali in predlagali alternativne rešitve. Izdelane so bile nacionalne analize, ki so nastale na podlagi razprav v katerih so sodelovali številni deležniki, ki dobro poznajo izobraževalne sisteme, razvojne potrebe in dogajanja na trgu dela.

Največje ovire so neusklajeni ali nejasni prevodi ključnih izrazov. Tako je že sporna enotna uporaba prevodov "Microcredentials« kot *mikrokvificacij*. Ta izraz se uporablja na Hrvaškem, v Sloveniji pa je preveden kot *mikrodokazilo*. V Srbiji in Črni gori *se pojavljajo tudi izraz mikropoverilnica*.³ V kantonu Hercegovina-Neretva so uporabljali izraz mikroprogram. Na skupnih sejah je bilo več predlogov, ki so na različne načine poskušali vključiti priznavanje manjšega obsega učnih izidov z uporabo nekaterih izrazov z dodatkom "mikro". V skladu s tem je dilema, ali bo ta mikro raven vezana na kvalifikacijski okvir ali dokazila in ustrezno vodeno dokumentacijo o tem. Ta odločitev ni bistvena, vendar bi bilo na tej stopnji opredelitve mikrodokazil dobro opredeliti, kateri od sedanjih pravno priznanih izrazov se bo uporabljal za izvajanje teh priporočil.

³ <https://wapi.gov.me/download-preview/30e2234b-91c8-4a8b-8465-560f42ef5736?version=1.0>
<https://erasmusplus.rs/konferencija-mikrokredencijali-i-zelena-tranzicija/>

Nacionalne delovne skupine

V projektu MC.VET so bili pri opredelitvi mikrodokazil uporabljeni naslednji koraki:

1. Razprava med učitelji poklicnega izobraževanja in usposabljanja, pedagoškimi delavci in znanstveniki, predstavniki gospodarstva ter oblikovalci politik o novih pristopih k mikrodokazilom z aktivnostmi kolegialnega učenja (PLA). Razprave so bile osredotočene na temeljno vprašanje, kako bi s krajšimi programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja čim bolj učinkovito zadovoljili potrebe trga dela. Cilj je bil spodbuditi uskladitev nacionalnih sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja s strategijami EU in novim znanji na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja.
2. Projekt je vključeval krepitev kompetenc poklicnih učiteljev s kolegialnimi učnimi aktivnostmi za definiranje in izvajanja mikrodokazil. Na ta način so se razvile nacionalne in transnacionalne učne skupnosti.
3. Celoten proces je povezovala analiza in krepitev povezave med izobraževalnimi programi z nacionalnim ogrodjem kvalifikacij in evropskim ogrodjem kvalifikacij.

Vse aktivnosti so se izvajale v delovnih skupinah za opredelitev mikrodokazil v nacionalnem nivoju. Nacionalne delovne skupine so razpravljale o odprtih vprašanjih. Uspeli so se dogovoriti o:

- elementih mikrodokazil, ki jih je mogoče prepoznati in uporabiti v obstoječem izobraževalnem sistemu;
- opredelitvi mikrodokazil.

Analizirali smo, kar je pravno že urejeno in je mogoče uporabiti za mikrodokazila. Pregledali so izjave ključnih odločevalcev (ministrstev, nacionalnih agencij in ostalih) o problemih, ki se pri tem pojavljajo in pregledali aktualne formalne pobude, v katerih je mogoče prepoznati uporabo nekaterih elementov mikrodokazil. To je poleg zakonodaje vključevalo tudi opredelitev mikrodokazil v sprejetih strategijah ali veljavnih nacionalnih načrtih, ne glede na to, ali se že izvajajo.

V vsaki od partnerskih držav je bila ustanovljena ena nacionalna projektna skupina za to aktivnost.

Na sestankih so se v razpravah upoštevani vsi elementi, ki bi so predmet priporočil za uporabo mikrodokazil.

V skladu s priporočili Sveta iz leta 2022 je pri uporabi mikrodokazil obvezno upoštevati naslednje elemente:

- identifikacija učečega se;
- naziv mikrodokazila;
- država(-e)/regija(-e) izdajatelja;
- organ(-i), pristojen(-ni) za podelitev;
- datum izdaje;

- učni izidi;
- nominalna obremenitev, potrebna za doseg učnih izidov (v evropskem sistemu prenašanja in zbiranja kreditnih točk – ECTS, kadar je to mogoče);
- raven (in stopnja, če je to ustrezno) učne izkušnje, s katero se pridobi mikrodokazilo (evropsko ogrodje kvalifikacij, ogrodja kvalifikacij za evropski visokošolski prostor), če je ustrezno;
- vrsta ocenjevanja;
- oblika sodelovanja v učni dejavnosti;
- vrsta zagotavljanja kakovosti, na katerem temelji mikrodokazilo;

Razprave nacionalnih delovnih skupin so organizirali predstavniki partnerskih organizacij:

1. Na prvem srečanju so bili predstavljeni uvodni koraki in pričakovanja, ki jih imamo od razprav. Napovedano je bilo, da bodo rezultati aktivnosti uporabljeni v nadaljevanju projekta pri razvoju specifičnih mikrodokazil. Na podlagi uvoda je vsak udeležene sodeloval pri predlogu konceptualnega okvira razprave (kjer so meje mikrodokazil) in predlagal elemente nacionalne opredelitve mikrodokazil, ki se ujema z nacionalno izobraževalno politiko.
2. Na drugem sestanku je nacionalni koordinator projekta predlagal usklajeno skupno opredelitev mikrodokazila, ki bo temeljila na evropskih priporočilih in nacionalnem institucionalnem okviru ter razpravah in predlogih prvega srečanja.
3. Osnovni elementi konceptualnega okvira in predlog opredelitve mikrodokazila so bili poslani vsem udeležencem po elektronski pošti. V elektronski pošti je bila navedena zahteva za potrditev ali komentar na dogovorjeno.
4. Na tretjem sestanku so bili na podlagi pripomb udeležencev podani popravljeni dogovorjeni predlogi.
5. Na koncu so bili vsi, ki so sodelovali v razpravah, seznanjeni s končnim predlogom in izdelana je bila končna različica opredelitve mikrodokazila.

Tako dogovorjeni konceptualni okvir in dogovorjene opredelite mikrodokazil so bila poslana vodji projekta in strokovnjaku, ki je vse predloge uskladal.

Sledila je razprava na skupni delovni skupini, ki je povzela vse dosedanje razprave. Skupna delovna skupina je organizirala dve spletni srečanja in eno na projektne sestanku v Podgorici. Udeležili so se ga predstavniki vseh partnerskih organizacij in zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali v nacionalnih delovnih skupinah in nacionalnih razpravah. V skupni delovni skupini je vsaka partnerska organizacija predstavila svoje aktivnosti, sklepe in o njih razpravljala z drugimi udeleženci. Prav ti elementi skupne razprave in uporabe izkušenj drugih so pripeljali do skupne konceptualne določitve mikrodokazil, ki so bila sprejemljiva za vse partnerje. Cilj skupne delovne skupine je bila primerjava nacionalnih opredelitvah mikrodokazil ali njihovih enakovrednih različic. Skupna delovna skupina je tudi razpravljala o zagotovitvi skupnih standardov kakovosti, preglednosti, primerljivosti in priznavanju mikrodokazil.

Usklajene opredelitve pojmov na nacionalnih delovnih skupinah

Partnerske organizacije so na nacionalnih delovnih skupinah *mikrodokazila (Microcredentials)* v izobraževalnih sistemih Slovenije, Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore opredelile na naslednji način:

Tabela 1. Predlogi opredelitev mikrodokazil (*Microcredentials*)

Slovenija	Mikrodokazilo pomeni zapis učnih izidov, ki jih je učeči se pridobil na podlagi kratkega programa usposabljanja. Ti učni izidi bodo ocenjeni na podlagi preglednih in jasno opredeljenih standardov znanja. Učne izkušnje, na podlagi katerih se pridobijo mikrodokazila, so namenjene temu, da učeči se pridobi posebna znanja, spretnosti in kompetence, ki ustrezajo družbenim, osebnim, kulturnim potrebam ali potrebam trga dela. Mikrodokazila so last učečega se, so prenosljiva in jih je mogoče izmenjati. Lahko so samostojna ali združena v obsežnejša dokazila. Temeljijo na zagotavljanju kakovosti v skladu z dogovorjenimi standardi v ustreznem sektorju ali na ustreznem področju dejavnosti.
Crna Gora	Mikrokvalifikacije so pridobljena znanja, spretnosti in kompetence, ki jih udeleženec pridobi na podlagi enega ali več učnih izidov in se potrdijo s potrdilom kot javna listina. Mikrokvalifikacije imajo jasno opredeljene učne izide za določen sektor ter po možnosti raven v NOK.
Srbija	Mikrokvalifikacije predstavljajo zaokrožene učne izide, združene v tematsko enoto, ki je logično povezana in homogena, vendar sama po sebi ne predstavlja kvalifikacije. Mikrokvalifikacije lahko omogočijo potrditev posameznih kompetenc na podlagi standardov kvalifikacij, več posameznih učnih izidov na podlagi enega ali več standardov kvalifikacij ali učnih izidov, ki niso zajeti v nacionalnih kvalifikacijah, ter znanja, spretnosti in sposobnosti, pridobljenih z neformalnim izobraževanjem odraslih.
Bosna i Hercegovina / Hercegovsko-neretvanski kanton	Mikro-program (mikro-kvalifikacije) je zapis učnih izidov, ki jih je udeleženec usposabljanja pridobil na podlagi manjšega obsega učenja. Ti rezultati se ocenjujejo v skladu s preglednimi in jasno opredeljenimi merili. Mikro-programi udeležencu zagotavljajo določena znanja, spretnosti in kompetence, ki ustrezajo osebnim, socialnim in kulturnim potrebam ali potrebam trga dela. Temeljijo na zagotavljanju kakovosti v skladu z dogovorjenimi standardi v ustreznem sektorju ali področju dela/družine poklicev. Mikro-programi so v lasti udeležencev in zagotavljajo vertikalno in horizontalno prehodnost. Lahko so samostojni ali združeni v javno veljavne dokumente na višji ravni, pri čemer eden ali več mikro-programov (mikro-kvalifikacij) ne more nadomestiti kvalifikacijo v pridobljeno v formalnem izobraževalnem sistemu (programi dokvalifikacij, usposabljanja ali izpopolnjevanja).

Ključni elementi mikrodokazil, ki so jih nacionalne delovne skupine prepoznale in jih je lahko uporabiti v obstoječih izobraževalnih sistemih:

Tabela 2. Ključni elementi mikrodokazil (Microcredentials)

Crna Gora	Slovenija	Srbija	Bosna i Hercegovina / Hercegovska-neretvanski kanton
<ol style="list-style-type: none"> 1. ime mikrokvalifikacije 2. učni izidi 3. pogoji za vključitev v program 4. število kreditnih točk 5. raven v črnogorskem ogrodju ogrodju kvalifikacij (kjer je to primerno in mogoče) 6. ocenjevanje mikrokvalifikacij 7. priznavanje mikrokvalifikacij v postopku pridobivanja poklicnih kvalifikacij 8. organ, ki je sprejel mikrokvalifikacijo 9. datum sprejetja mikrokvalifikacija 10. koda mikrokvalifikacije (koda) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. identifikacija učečega se; 2. naziv mikrodokazila; 3. država(-e)/regija(-e) izdajatelja; 4. organ(-i), pristojen(-ni) za podelitev; 5. datum izdaje; 6. učni izidi; 7. obseg učnih aktivnosti v urah, če je mogoče z kreditnimi točkami npr. ECTS; 8. način ocenjevanja znanja; 9. način izvedbe usposabljanja; 10. vrsta zagotavljanja kakovosti, na katerem temelji mikrodokazilo; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. identifikacija udeležencev 2. Ime mikrokvalifikacije 3. Institucije države/regije 4. organ, ki podeljuje mikrokvalifikacijo 5. datum izdaje 6. učni izidi 7. raven (po potrebi in cikel) učnih izkušenj, ki omogočijo pridobitev mikrokvalifikacije (delno) 8. način ocenjevanja (delno) 9. načini za zagotavljanje kakovosti 	<ol style="list-style-type: none"> 1. identifikacija udeležencev 2. ime mikro-programa 3. država/regije izdajateljice 4. organ(-i), ki podeljuje(-jo) mikrokvalifikacijo 5. skupno trajanje programa in trajanje programa po predmetih/modulih in/ali učne vsebine (izražene v učnih urah) 6. način in oblika izvajanja programa 7. učni izidi 8. Način preverjanja učnih izidov 9. nominalna delovna obremenitev, potrebna za doseganje učnih izidov (v okviru ECTS, kadar je to mogoče) 10. Nivo (kjer je ustrezno in cikel), učne izkušnje s katerimi se pridobi mikrokvalifikacijo (Evropski kvalifikacijski okvir, ogrodje kvalifikacij v evropskem visokošolskem prostoru), če je primerno. 11. Oblika sodelovanja v učnih dejavnostih 12. vrsto zagotavljanja kakovosti, ki se uporablja za

			podpora mikroprogramov. 13. Metode evalvacije programa
--	--	--	---

Od vseh projektnih partnerjev je le na Hrvaškem zakonsko urejen status in način pridobivanja mikro kvalifikacij. Mikro kvalifikacije v hrvaškem izobraževalnem sistemu ureja Zakon o izobraževanju odraslih⁴, Pravilnik o načinu prijave in izvajanja evalvacije predhodnega učenja (posvetovanje leta 2024), pojasnjen z Metodologijo razvoja programov izobraževanja odraslih za pridobivanje mikro kvalifikacij, delnih kvalifikacij in popolnih kvalifikacij, financiranih z vavčerji in drugimi viri financiranja⁵. V glosarju Zakona o izobraževanju odraslih iz leta 2021 je mikro kvalifikacija opredeljena kot izobraževanje za pridobivanje učnih izidov, kot usposabljanje, izpopolnjevanje in poklicno strokovno specialistično izpopolnjevanje ter kot delna kvalifikacija. Novi pravilnik uvaja tudi evalvacijo predhodnega učenja za namene pridobivanja mikro kvalifikacije (skupina ali skupin učnih izidov) in delnih kvalifikacij na ravneh od 2 do 5 HKO-a.

Skupine učnih izidov, popolne in delne kvalifikacij so določeni s standardom kvalifikacije, vpisanim v register HKO-a. Skupine učnih izidov za programe pridobivanja mikro kvalifikacij, pa se lahko vzamejo iz popolnih in delnih kvalifikacij ter združijo v manjše programe. V primeru, da želi institucija predlagati program za pridobivanje skupin učnih izidov, ki jih standard kvalifikacij ne vsebuje, lahko institucija predlaga oblikovanje skupin učnih izidov na podlagi skupin kompetenc ali ključnih delovnih mest, opisanih v poklicnem standardu.

10

Pravilnik o registru HKO-a⁶ predpisuje naslednje elemente skupin učnih izidov:

1. kodo skupine učnih izidov,
2. šifro standarda kvalifikacij, v katerega spada skupina učnih izidov,
3. ime skupine učnih izidov,
4. raven, ki jo ima skupina učnih izidov v HKO-u,
5. obseg,
6. seznam učnih izidov,
7. pogoje za pristop k pridobivanju učnih izidov,
8. materialne in kadrovske pogoje, potrebne za pridobitev skupin učnih izidov,
9. materialne in kadrovske pogoje, potrebne za vrednotenje skupin učnih izidov,
10. postopek in primeri evalvacije vseh učnih izidov v okviru predlagane skupine učnih izidov.

⁴ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_12_144_2460.html

⁵ https://www.asoo.hr/wp-content/uploads/2022/06/Metodologija_pdf.pdf

⁶ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_09_96_1741.html

Elementi mikrodokazil, ki so skupni vsem partnerskim organizacijam

Na podlagi nacionalnih analiz, razprav v nacionalnih delovnih skupinah in skupnih delovnih skupinah lahko opredelimo elemente, ki so značilni za vse partnerje:

1. Mikrodokazila so evidence, potrdila ali javne listine o pridobljenih manjših obsegih učnih izidov ali skupin učnih izidov, ki izhajajo iz krajših programov izobraževanja in usposabljanja. Ne nadomeščajo polne kvalifikacije.
2. Mikrodokazila se nanašajo na resnično potrebo po opravljanju določenih delovnih aktivnosti. Temeljijo na standardih ali drugih kazalnikih, da so del poklica ali se nanašajo na nekatere funkcionalne delovne operacije manjšega obsega. Povezava z nacionalnimi ogrodji kvalifikacij in opredelitev delovnih obremenitev se med državami razlikuje.
3. Vse definicije povezujejo isti cilji, ki izpolnjujejo osebne in socialne potrebe, z bolj prilagodljivimi oblikami izobraževanja.

Nacionalne delovne skupine opredeljujejo številne izzive, povezane z uporabo koncepta mikrodokazil:

- Ali je treba uvesti omejitve (pogoje) za vstop udeležencev ali naj bodo ti programi enako dostopni vsem?
- Kako je opredeljeno učenje manjšega obsega (koliko kreditnih točk, ur delovne obremenitve ali koliko učnih izidov)?
- Kako rešiti splošno prepoznavnost, vidnost in uporabo mikrodokazil pri vseh institucijah in delodajalcih?
- Kako uporabiti koncept mikrodokazil pri kompetencah, ki so na višji stopnji (vključno z visokošolskim izobraževanjem)?
- Kako izvajati koncept mikrodokazil, če je treba nekatere zakone spremeniti za njegovo uporabo, kar je lahko zapleten postopek in se ne izvaja pogosto?

Skupine so imele tudi več predlogov v zvezi z uporabo koncepta mikrodokazil:

- Za ranljive skupine je potreben brezplačen program mikrodokazil.
- Formalno izobraževanje bi se lahko skrajšalo s priznavanjem mikrodokazil.
- Koristno bi bilo, če bi mikrodokazila vključili v Europass.
- Potreben je nacionalni pristojni organ za akreditacijo izvajalcev in programov. Uporabljati bi bilo treba informacijska orodja, ki zahtevajo prenosljivost in hitro preverljivost kakovosti.
- Na področju izobraževanja odraslih je treba vključiti neformalne programe s katerimi udeleženci pridobijo splošne kompetence in prečne spretnosti.
- Mikrodokazila morajo vključevati kompetence iz obstoječih programov kvalifikacij, lahko vključujejo več različnih programov ali nove kvalifikacije, ki se še niso pojavile.
- Popolne kvalifikacije ne morete dobiti samo z zbiranjem mikrodokazil.
- Nosilci izvajanja programov mikrodokazil bi morali biti večji šolski centri ali drugi centri za izobraževanje in usposabljanje z urejenimi sistemi zagotavljanja kakovosti.

- Koristno bi bilo razviti nove metode šifriranja kvalifikacij, da bi se izognili morebitni zmedi.
- Koristno bi bilo uporabiti sistem prenašanja kreditnih točk v srednjem poklicnem izobraževanju (ECVET).

Sklep

Na podlagi vseh dosedanjih dejavnosti lahko sklepamo, da so priporočila Sveta EU iz leta 2022 trden mejnik za izvajanje koncepta mikrodokazil. Načela in elementi priporočil omogočajo prilagoditev nacionalnih izobraževalnih sistemov za doseganje osnovnih ciljev, ki so ustvariti prožne in zanesljive načine za pridobivanje omejenih sklopov učnih izidov s krajšimi oblikami izobraževanja in usposabljanja ali priznavanje predhodnih učnih izidov.

Odprta vprašanja in dileme kažejo, da so projektni partnerji motivirani in zainteresirani za iskanje optimalnih in trajnostnih rešitev. Sodelovanje in razprave na nacionalni in transnacionalni ravni omogočajo oblikovanje učeče se skupnosti, uporabo kolegialnega učenja in izmenjavo najboljših rešitev. Vključevanje ključnih nacionalnih akterjev odpira možnosti za nadaljnje prilagajanje nacionalnih izobraževalnih sistemov in je dodatna spodbuda za izvajanje te pobude EU.

Nadaljnje delo na področju mikrodokazil za 3D tiskanje bo test za uporabo predhodnih analiz in testiranje odprtosti nacionalnih izobraževalnih sistemov za vključitev koncepta mikrodokazil.

Seznam tabel

Tabela 1. Predlogi opredelitev mikrodokazil (Microcredentials).....	8
Tabela 2. Ključni elementi mikrodokazil (Microcredentials)	9